

**Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus,
liikenne ja infrastruktuuri - vastuualue
PL 36, 00521 HELSINKI**

**PÄÄTÖS YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYN (YVA-MENETTELY)
SOVELTAMISESTA YKSITTÄISTAPAUKSESSA MT 152 VÄLILLÄ
HÄMEENLINNANVÄYLÄ - TUUSULANVÄYLÄ, VANTAA JA TUUSULA**

HANKE

Maantie 152 välillä Hämeenlinnanväylä - Tuusulanväylä

HANKKEESTA VASTAAVA

Uudenmaan elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskus, liikenne ja
infrastruktuuri (L) - vastuualue
Yhteyshenkilö: Mari Ahonen, mari.ahonen@ely-keskus.fi

ASIAN VIREILLE TULO

Hankkeesta vastaava on pyytänyt 13.2.2019 Uudenmaan ELY-keskukselta lausuntoa ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamisesta maantie 152:n aluevarausuunnitelmasta välillä Hämeenlinnanväylä Tuusulanväylä. Hankkeesta vastaava on toimittanut Uudenmaan ELY-keskukselle YVA-lain 12§:n ja YVA-asetuksen 1 §:n edellyttämät tiedot hankkeesta.

Hankkeeseen on aiemmin sovellettu YVA-menettelyä ympäristöministeriön tekemän päätöksen (5/556/95) perusteella. YVA valmistui vuonna 1996. Tuolloin hankkeesta vastaava oli Uudenmaan tiepiiri ja Uudenmaan ympäristökeskus toimi yhteysviranomaisena. Nykyisen suunnitelman tavoitteet ja olosuhteet ovat aiemmin tehtyyn YVA:an verrattuna olennaisesti muuttuneet ja myös tielinjaus on muuttunut noin 7km matkalta. Koska aluevarauksessa tutkittu pohjoinen linjaus eroaa merkittävästi vuoden 1996 YVA-menettelyssä tutkituista linjausvaihtoehdoista, Uudenmaan ELY-keskuksen ympäristö- ja luonnonvarat (Y) -vastuualue katsoi, että on tarpeen tehdä päätös YVA-menettelyn soveltamisesta muuttuneeseen hankkeeseen.

ELY-KESKUKSEN RATKAISU

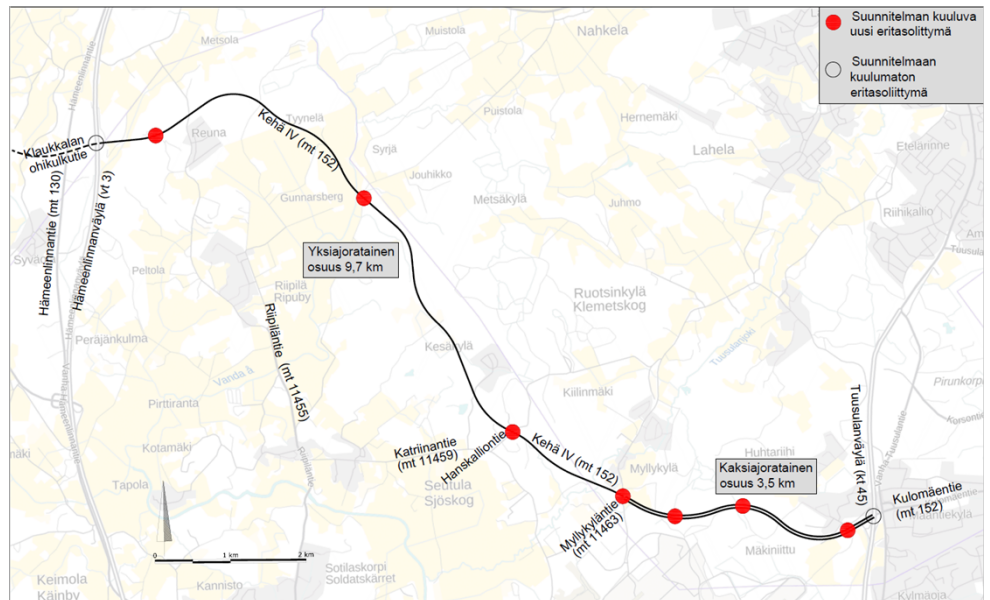
Uudenmaan ELY-keskuksen (L) tiehankkeeseen Mt152 välillä Hämeenlinnanväylä Tuusulanväylä sovelletaan ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (252/2017) mukaista arviointimenettelyä.

Hankkeen ja sen ympäristövaikutusten kuvaus sekä asian käsittely ja ELY-keskuksen ratkaisun perustelut on esitetty seuraavissa kappaleissa.

HANKKEEN KUVAUS

Hankkeen yleiskuvaus ja sijainti

Maantien 152 jatke on uusi tieyhteys Hämeenlinnanväylän (vt3) ja Tuusulanväylän (kt45) välille Helsinki-Vantaan lentoaseman pohjoispuolelle. Tarve tieyhteydellä syntyy uusien logistiikkakeskusten poikittaisista yhteystarpeista pääteiden välillä sekä nykyisten reittien huonosta kyvystä palvella alueen tarpeita. Kyseessä on noin 14 kilometriä pitkä uusi väylä, jolla on laaja-alaisia liikenteellisiä ja maankäytöllisiä vaikutuksia. Väylä on osin kaksikaistainen (9,7 km) ja osin nelikaistainen (3,5 km). Tavoitetilanteessa on eritasoliittymät. Ensivaiheessa toteutetaan tasoliittymiä. Alueella ei ole nykytilanteessa koko yhteyttä palvelevaa tie- tai katuverkkoa. Maantie 152 on maakunnallisesti merkittävä liikennehanke.

Kuva 1. Aluevaraussuunnitelman linjaus Mt 152 välillä Hämeenlinnanväylä Tuusulanväylä.

Suunnittelualue sijoittuu voimakkaasti laajenevan pääkaupunkiseudun ja kehittyvien ympäryskuntien väliin, Vantaan ja Tuusulan alueelle. Alueella on vanhaa maanviljelysalueita, mutta myös järeästi rakennettua ympäristöä ja infrastruktuuria. Helsinki-Vantaan lentokentän läheisyys rajoittaa alueen käyttöä asumiseen lentomelun vuoksi ja lentokenttäalue hyvine valtakunnallisine liikenneyhteyksineen houkuttelee paljon liikennettä tuottavia toimintoja.

Kiilan ja Senkkerin alue on maakunnallisesti merkittävä kehittyvä maa-aineksenoton, kierto-talouden ja ympäristöhäiriöitä aiheuttavan teollisuuden alue, joka on kehittymässä ja laajentumassa. Tuusulan puolella on kalliomurskausta, kiviaineshuoltoa ja läjitysalueita. Pienelle alueelle on keskittynyt useita ympäristöluvullisia toiminnanharjoittajia.

Uuden tieyhteyden vaihtoehtoja on tutkittu jo vuonna 1996 päättyneessä YVA-menettelyssä "Maantien 152 (Kehä IV) kehittäminen välillä Hämeenlinnanväylä -Vanha Lahdentie". Tuon YVA-menettelyn vaihtoehdot eroavat merkittävästi nyt laadittavassa aluevaraussuunnitelmassa ja asian myöhemmissä vaiheissa tutkituista vaihtoehdoista. Ainoastaan Kesäkylän ja Tuusulanväylän välinen osuus (vanhan vuoden 1996 yleissuunnitelman mukainen linjaus) on aiemmin ollut YVA-menettelyn vaihtoehtona. Toisin sanoen Reunan ja Vantaanjoen pohjoispuolisia vaihtoehtoja ei ole arvioitu YVA-menettelyssä (noin 7,5 kilometrin osuus). Aluevaraussuunnitelmaa laadittaessa on tarkasteltu useampia linjausvaihtoehtoja, joista vain yksi vaihtoehto viimeistellään varsinaiseksi aluevaraussuunnitelmaksi.

Maantien 152 suunnittelu on ollut esillä jo 1990-luvulla ja siitä on laadittu kahdenkymmenen vuoden aikana useampia suunnitelmia. Keväällä 2018 Uudenmaan ELY-keskus käynnisti yhdessä Vantaan kaupungin ja Tuusulan kaupungin kanssa nyt käsiteltävän aluevaraussuunnitelman laatimisen. Suunnitelmaa laaditaan kuntien kaavoituksen osana. Vantaalla on käynnissä koko kaupungin yleiskaavan laatiminen. Tuusulassa on myös käynnissä koko kunnan yleiskaavan laatiminen ja lisäksi Focus-alueella on käynnissä Kehä IV:ään pohjautuvat asemakaavoitusprosessit. Tuusulan osuudesta (Myllykyläntie-Tuusulanväylä) on laadittu jo aiemmin aluevaraus-suunnitelma, jonka pohjalta laadittiin Focus-alueen osayleiskaava. Helsingin hallinto-oikeus hylkäsi 8.4.2016 valitukset, jotka oli tehty Tuusulan valtuuston 16.3.2015 § 32 päätöksestä hyväksyä Focus-alueen osayleiskaava. Korkein hallinto-oikeus päätti 22.3.2017, ettei Helsingin hallinto-oikeuden päätöstä muuteta. Tästä huolimatta tämä jo suunniteltu Tuusulan osuus sisällytettiin myös tähän uuteen aluevaraussuunnitelmaan, tosin samanlaisena kuin aiemmassa aluevaraussuunnitelmassa.

Luonnonympäristö ja maisema

Suunnittelualue on luonnonympäristöltään vaihtelevaa metsien, kallioalueiden ja jokilaaksojen muodostamaa mosaiikkia. Suunniteltu tielinjaus sijoittuu Hämeenlinnanväylän ja Tuusulanväylän välisille metsä- ja maatalousalueille. Valtaosa metsäalueista on metsätalouskäytössä. Suunnittelualueen länsiosassa sijaitsee enemmän laajoja peltoaukeita ja kulttuuriympäristöä. Suunnittelualueella luonnehtii haja- ja kyläasutus.

Suunnittelualueella ja sen välittömässä läheisyydessä on useita luonnonsuojelualueita sekä luonnonsuojelualueiden varauksiin kuuluvia kohteita. Vantaanjoki kuuluu Vantaanjoen Natura-alueeseen (FI0100104). Yhtenä perusteena Natura-alueen perustamiselle on joessa esiintyvä luontodirektiivin simpukkalaji vuollejokisimpukka, joka on Suomessa uhanalainen ja rauhoitettu. Myös luontodirektiivin lajeista saukkoa esiintyy säännöllisesti Vantaanjoen pääuomassa. Suojellullisesti merkittävistä lajeista suunnittelualueella esiintyy liito-oravaa, viitasammakkoa, vuollejokisimpukkaa, saukkoa, kalliosinisiipeä, kirjojokikorentoa, harsosammalta ja lahokaviosammalta.

28.6.2019

Vantaanjokilaakso on vanhaa kulttuurimaisemaa, jossa vanhoja tilakeskuksia ja laajoja Vantaanjokeen viettäviä viljelyalueita. Suunnittelualue sijoittuu Reunan länsipuolelle kohtaan, jonka pohjoispuolella viljelyalue kapenee ja päättyy metsäreunaan. Vantaanjokilaakso on nykyisellään valtakunnallisesti arvokasta maisema-alueita. Riipilän alueen pellot sisältyvät nykyiseen valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen rajaukseen. Valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden tarkistusinventointia on laadittu ympäristöministeriössä (MAPIO). Tarkistusinventoinnin pohjalta esitetään, että Riipilän alue jäisi rajauksesta pois. Alue jää kuitenkin maakunnallisesti arvokkaaksi alueeksi. Kiilan alue erottuu Vantaanjokilaakson itäpuolella metsäisenä kallio-moreenialueena, joka muuttuu idempänä suurimuotoiseksi reunamoreeniselänteeksi. Alueella on paljon maisema-vaurioita. Kesäkylä on omaleimainen asuinalue, joka on irrallaan muusta rakennetusta ympäristöstä. Kesäkylä Koivikko Oy perustettiin vuonna 1956 kesämökkialueeksi, mutta asuminen muuttui ennen pitkää kuitenkin käytännössä pääosin ympärivuotiseksi. Laajenevat maa-ainesalueet ja voimajohto rajaavat Kesäkylän kaakkoispuolista lähimaisemaa hallitsevina.

Tuusulanjokilaakson maisema-arvot liittyvät etupäässä viljelysmaisemaan, josta välittyy alueen asutushistorian kerroksellisuus aina uuden ajan alusta 1800-luvun lopulle. Myllykylä on säilynyt jokilaaksossa pienipiirteisenä kulttuuriympäristönä. Myllykyläntieltä katsoen maisemakuvaa hallitsevat laajat yhtenäiset peltoaukeat. Myllykylässä on useita rakennuksia ja rakennusryhmiä, jotka kohoavat maamerkeiksi. Focus-alueella on lukuisia pieniä kallioselänteitä. Etelässä alue rajautuu Helsinki-Vantaan lentokentän muodostamaan laajaan aukeaan. Itälaidalla maisemaa hallitsee Tuusulan moottoritie. Alue on menettänyt luonnonmukaiset piirteensä, eikä siellä ole erityisiä maisemallisesti arvokkaita kohteita lukuun ottamatta Lövkullan kalliota, joka on vuoden 2014 luontoselvityksessä arvotettu tärkeänä virkistyspaikkana merkittäväksi maisemalliseksi kohteeksi.

Kaavoitus

Maakuntakaavoitus

Uudellamaalla on voimassa useita vahvistettuja maakuntakaavoja. Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavassa (24.5.2017) on esitetty maantie 152:n linjaus katkoviivalla, joka osoittaa vaihtoehtoisen ratkaisun tai ohjeellisen linjauksen. Lentokentän pohjoispuolinen osuus ja Kulomäentie on osoitettu merkinnällä seututie. Focus-alue on esitetty merkinnällä työpaikka-alue ja logistiikka-alue.

Uuden Uusimaa-kaava 2050 kokonaismaakuntakaavan laadinta on käynnissä. Uusimaa-kaava on ehdotusvaiheessa ja tulossa nähtäville syksyllä 2019. Tullessaan voimaan Uusimaa-kaava kumoaa pääosin sekä nyt voimassa olevat että lainvoimaiset maakuntakaavat. Maantie 152 on esitetty kaavaehdotuksessa edelleen katkoviivalla. Maantie 152:n tuntumaan on kaksi kohdemerkintää tuotannon ja logistiikkatoimintojen kehittämiseksi. Toinen merkintä on Tallinna-tunnelin rahtiterminaali ja toinen Focus-alue. Lisäksi Kiilan alueella on osoitettu merkintä kiertotalouden ja jätehuollon alue. Lisäksi alueelle on osoitettu liikenteen

yhteystarve-merkintä kuvaamaan rahtiliikenteen raideyhteyttä Talinna-tunnelin rahtiliikenteen terminaalista Hanko-Hyvinkää-radalle.

Yleiskaavoitus

Vantaalla on voimassa Vantaan yleiskaava 2007 (KV 17.12.20007). Kehä IV (maantie 152) on esitetty yleiskaavassa ns. eteläisen linjauksen eli vuoden 1996 yleissuunnitelman linjauksen mukaisesti.

Vantaalla on käynnistynyt uuden yleiskaavan laadinta. Yleiskaavaluonnos on ollut nähtävillä keväällä 2019. Vantaan tavoitteena on, että yleiskaava tulee hyväksytyksi ennen vuoden 2020 loppua. Uudessa yleiskaavassa olisi tarkoitus esittää aluevaraussuunnitelman mukainen linjaus maantielle 152.

Tuusulassa Senkkerin ja Myllykyläntien välisellä alueella on voimassa Ruotsinkylä-Myllykylä II -osayleiskaava (KV 31.3.2014), joka on pääosin kiviaineksen ottamistoimintaa, ylijäämämaiden sijoittamista ja työpaikkatoimintaa käsittelevä osayleiskaava. Myllykyläntien ja Tuusulanväylän välisellä alueella on voimassa Focus-osayleiskaava (KV 16.3.2015). Alueen kokonaisratkaisu tukeutuu uuteen Kehä IV yhteyteen. Lähtökohtana yleiskaavatyössä on ollut Kehä IV:n ja sen liittymäjärjestelyjen tarvitseman tilantarpeen selvittäminen yleiskaavassa riittävällä tarkkuudella (yleissuunnitelmatarkkuudella) siten, että seuraava Kehä IV:n suunnitteluvaihe olisi katu- tai tiesuunnitelma.

Asemakaavoitus

Vantaalla Kesäkylän ja Kiilan alue on asemakaavoitettua. Asemakaavoituksessa Kehä IV linjaus on esitetty liikennealueena. Tuusulan puolella ei ole voimassa olevia asemakaavoja, Focus-alueella sijoittuva Kehä IV:n asemakaavan laadinta on vireillä.

Asiaan liittyvät muut hankkeet ja suunnitelmat

Suunnittelualue sijoittuu pääkaupunkiseudun kehyskuntien väliselle vyöhykkeelle, jossa on valtakunnallisesti merkittäviä liikenneväyliä ja Helsinki-Vantaan lentokenttä. Alueeseen liittyy runsaasti maankäytön ja liikenneyhteyksien kehittämistä sekä tulevaisuuden potentiaalia. Uuden pääväylän suunnittelu kytkeytyy väistämättä maankäyttöön eikä sitä voi käsitellä irrallisena maankäytön kehittämisestä. Osa maankäytöstä on kehittynyt rakentamishankkeiksi, osa suunnitelmista on pidemmän tähtäimen strategisia suunnittelutarpeita.

Liikennehankkeista maantie 152 liittyy Keski-Uudenmaan poikittaisyhteyksien parantamisen kokonaisuuteen. Lentoradan ja Tallinna-tunnelin suunnitelmat liittyvät myös suunnittelualueeseen, mutta niiden osalta suunnitelmat ovat vielä hyvin yleispiirteisellä tasolla. Helsinki-Vantaan lentokenttään liittyvät kehitystoimet vaikuttavat erityisesti Focus-alueen ja lentokentän pohjoispuolisen alueen kehittämiseen.

Alueelle on jo suunnitteilla useita teollisuus- ja työpaikkahankkeita. Tällaisia ovat mm. YIT Suomi Oy:n Kiilan kiertotalouskeskus ja Tuusulan asfalttitehtaan kehittäminen, Västerskogin maanvastaanottoalue, Seepsula Oy:n maa-ainestenottoalueen laajennus, Kiilan ylijäämämaiden sijoituspaikka sekä Focus-alueen maa-ainestenotto, Focus-liikekeskus ja logistiikka-alueet.

HANKKEESTA VASTAAVAN ARVIO YMPÄRISTÖVAIKUTUKSISTA

Uudesta väylästä on sekä haittaa että hyötyä näkökulmasta riippuen. Pääteiden rakentamisessa on kyseessä moniulotteiset vaikutukset, joissa vaikutuksen suunta ja merkittävyys vaihtelee näkökulmasta ja sijainnista riippuen. Tässä hankkeessa merkittäviin vaikutuksiin nousevat liikenteelliset ja maankäytölliset vaikutukset, vaikutukset ihmisten elinoloihin sekä luonnon monimuotoisuuteen. Maisemaan kohdistuvat vaikutukset liittyvät Vantaan-joen valtakunnalliseen maisema-alueeseen.

Liikenne

Maantie 152 tarjoaa sujuvan ja yhteyksiä lyhentävän väylän nykyisille ja kehittyville logistiikkakeskuksille ja liikennettä aiheuttaville toiminnoille. Se keventää alueen tieverkon kuormittumista ja parantaa liikenneturvallisuutta nykyisillä kuormittuneilla väylillä kuten Hämeenlinnanväylällä Klaukkalan ja Kehä III:n välillä sekä Kehä III:lla. Hanke parantaa ja lyhentää myös alueen poikittaisia yhteyksiä, jolla on merkittäviä myönteisiä vaikutuksia alueen työ- ja asiointiliikenteeseen. Lisäksi se ohjaa liikennettä pois nykyisen asutuksen keskellä olevilta väyliltä. Väylä parantaa alueen suurten erikoiskuljetusten verkostoa ja luo uuden vaihtoehdoisen yhteyden Helsinki-Vantaan lentoasemalle mahdollisissa onnettomuustilanteissa. Hanke tukee myös joukkoliikenteen sekä jalankulun ja pyöräilyn reitistöjen kehittämistä.

Maankäyttö

Maantie 152 on sekä maankuntakaavan että Vantaan ja Tuusulan tavoitteiden mukainen hanke. Se on koko pääkaupunkiseudun ja Uudenmaan kannalta merkittävä uusi väylä, joka vaikuttaa maankäytön kehittymiseen ja yhdyskuntarakenteeseen, osin ratkaisevana uutena yhteytenä. Alueen maankäyttöä on suunniteltu vuosia uuden kehäväylän pohjalta, varsinkin Tuusulan Focus-alue on tarkkaan suunniteltu. Maantie 152 mahdollistaa suoraan siihen tukeutuvan maankäytön kehittämisen Kiilan ja Focus-alueella, jonne syntyy entistä vahvempi kiertotalouden ja logistiikan vyöhyke. Yhdessä lentokenttää ympäröivien yritys-alueiden kanssa se muodostaa uuden maankäytön kehittämisen painopistealueen. Uusi väylä myös tukee Hämeenlinnanväylän varteen muodostuvan uuden työpaikka-alueen kehittymistä ja tarjoaa erinomaiset yhteydet Klaukkalan asumisen laajenemisaalueille.

Tuotannon ja logistiikkatoimintojen ohjaaminen samaan sijaan sijaintiin lentomelualueelle vähentää raskasta liikennettä keskusta- ja asuinalueilla ja välillisesti edistää pääkaupunkiseudun asumisen vyöhykkeiden kehittymistä.

Ihmisten elinolot

Uusi väylä muuttaa väistämättä elinympäristöä. Merkittävimmät vaikutukset liittyvät siihen, että uusi muuttaa maisemaa ja muodostaa uuden melulähteen. Suorat haitalliset vaikutukset kohdistuvat uuden väylän välittömään läheisyyteen, kohtiin, jossa elinympäristö muuttuu nykytilanteesta eniten. Uusi väylä heikentää asuintalojen viihtyvyyttä ja muuttaa lähiympäristöä merkittävästi noin 40 asuintalon kohdalla (alle 200 metriä). Kielteisimmät muutokset kohdistuvat Tuusulanjoen läheisyyteen, jossa on neljä asuintaloa alle 100 metrin etäisyydellä uudesta väylästä.

Toisaalta Kehä IV mahdollistaa alueelle maankäyttöä, joka lisää Kiilan ja Focuksen alueella ympäristöhäiriöitä aiheuttaa toimintaa, kuten kiviaineisten ottoa ja raskaan liikenteen kuljetuksia tarvitsevia yritysalueita. Kehitys lisää osaltaan jo nykyisin haitoista kärsivien asukkaiden kuormitusta. Uusi väylä muuttaa alueiden elinympäristöä paljon laajemmalti, erityisesti maaseutumaisilla kulttuurimaiseman alueilla. Uusi väylä aiheuttaa esteen liikkumiselle ja pirstoo viheraluetta. Uuden väylän myötä Kesäkylän asuinalue eriytyy omaksi saarekkeekseen ympäristöhäiriöitä aiheuttavien toimintojen keskelle. Varsinkin itäosassa on nykyisellään paljon ympäristöhäiriöitä ja ympäristö on voimakkaassa muutoksessa kehittyvän maankäytön myötä. Kokonaisuutena ihmisten elinympäristöön aiheutuva muutos on merkittävä.

Uusi poikittainen seututie palvelee laajaa aluetta ja ihmisryhmiä. Uusi väylä tarjoaa turvallisen ja sujuvan yhteyden, joka parantaa sekä pitkänmatkan liikennettä ja paikallisia yhteyksiä. Uudelle yhteydelle siirryttyä liikennettä asutuksen piiristä erityisesti Tikkurilantieltä, Myllykyläntieltä ja Nahkelantieltä. Välillisesti toimenpiteet vaikuttavat ihmisten elinoloihin, kun maankäyttö, työpaikat ja palvelut kehittyvät. Uudet kaupan ja työpaikkojen alueet merkitsevät uusia työmahdollisuuksia.

Maisema ja luonnonympäristö

Tässä hankkeessa vaikutukset luonnon oloihin nousevat yhdeksi merkittäväksi kokonaisuudeksi, sillä alueelle on keskittynyt poikkeuksellisen paljon arvokohteita, erityisesti Reunaan ja Tuusulanjoen ympäristöön. Uudella väylällä on haitallisia vaikutuksia useisiin suojeltuihin lajeihin, direktiivilajeihin, arvokkaisiin kasvillisuuskohteisiin, paikallisesti arvokkaisiin luontokohteisiin sekä ekologiisiin yhteyksiin. Merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat Reunan Josvahalmin alueelle, Kesäkylän alueelle ja Tuusulanjokivarteen. Uusi väylä pirstoo luonnonympäristöä ja heikentää ekologiaa yhteyksiä. Vaikutuksen ekologisiin yhteyksiin arvioidaan olevan kokonaisuutena merkittäviä. Luonnonympäristöön kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa ei voi jättää huomiotta alueen voimakkaasti muuttuvaa maankäyttöä. Lukuisat hankkeet pirstovat pääkaupunkiseudun viherkehää, lisäävät rakennettua aluetta ja muuttavat ympäristöä voimakkaasti. Kokonaisuutena hankkeen vaikutukset luonnonympäristöön arvioidaan merkittäviksi.

Uusi pääväylä uudessa maastokäytävässä muuttaa väistämättä myös maisemaa ja kulttuuriperinnön kerrostumia. Uusi väylä halkoo Vantaanjokilaakson valtakunnallisesti arvokasta maisema-alueita (arvoluokka on muuttumassa maakunnallisesti arvokkaaksi). Maisema-alueen pohjoiseteläsuuntainen yhteys katkeaa alueen keskeisimmältä kohdalta. Vaikutukset maisemaan ovat merkittäviä jokilaakson herkkyyden ja arvot huomioon ottaen. Toinen maiseman kannalta tärkeä kohde on Tuusulanjoen ylitys, jossa uuden vaikutukset jäävät kuitenkin kohtalaiseksi. Muutoin maisemaan kohdistuvat vaikutukset eivät nouse tässä hankkeessa suureksi, sillä linjaus sijoittuu suljettuun metsämaisemaan, jossa paikoin on huomattavia maisemahäiriöitä vähentämässä maiseman herkkyyttä muutoksille. Alueen muuttuva maankäyttö vaikuttaa maisemaan uutta tielinjausta enemmän.

Laajat välilliset yhteisvaikutukset

Maantien 152 uusi linjaus on pääkaupunkiseudun ja Uudenmaan kannalta merkittävä uusi väylä, joka muuttaa liikenneverkostoihin kytkeytyvää maankäytön kehittymistä ja rakennetta. Uusi kehämäinen yhteys yhdistää pääkaupunkiseudun ja ympäryskuntien kasvavia alueita tehokkaammin toisiinsa. Uudella väylällä on laaja-alaisia vaikutuksia pääkaupunkiseudun ja maakunnan liikenneverkkoon ja maankäyttöön.

Kehä IV mahdollistaa suoraan siihen tukeutuvan maankäytön kehittämisen. Erityisesti Kiilan ja Focuksen alue kulkuyhteyksineen muodostaa entistä tärkeämmän maankäytön kehittämisen painopistealueen ja pääkaupunkiseudun laajenemissuunnan, joka liittyy lentoasemaan tukeutuviin yritysalueisiin. Tuotannon ja logistiikkatoimintojen keskittäminen ympäristöhäiriöiden alueille välillisesti edistää pääkaupunkiseudun asumisen vyöhykkeiden kehittymistä optimaalisiin paikkoihin.

Uudella maankäytöllä ja liikenneväylillä on myös suoria ympäristövaikutuksia laaja-alaisesti. Kokonaisuutena rakennetun ympäristön osuus lisääntyy ja viherrakenne muuttuu. Kehityksen vaikutuksia kokonaisuuteen arvioidaan maakunnan maankäytön suunnittelun yhteydessä. Tähän laajempaan näkökulmaan liittyen voidaan tunnistaa kuitenkin Mt 152:n merkitys pääkaupunkiseudun viherkehään nähden. Tielinjaus voi heikentää pääkaupunkiseudun viherkehän yhtenäisyyttä ja toimivuutta ekologisena kokonaisuutena huomattavasti, mikäli lieventämistoimia ei toteuteta. Kiilan ja Focuksen merkittävä maankäytön kehittyminen ja rakentaminen vaikuttavat tähän kehitykseen osaltaan, lisäävät rakennetua aluetta ja muuttavat luonnonympäristöä voimakkaasti. Myös muut uudet ja kehitettävät tie- ja muut yhteydet uhkaavat pirstoa viherkehää entisestään laajemmalti. Erityisesti pääkaupunkiseudun viherkehän tapauksessa korostuu se, että ekologinen kytkeytyvyys turvataan laajojen alueiden muodostamina kokonaisuuksina, eikä yksittäisinä kapeina käytävinä.

Suunnittelualueelle sijoittuu lukuisia maankäytön, rakentamisen ja liikenteen hankkeita. Merkittävimmät hankkeet sijoittuvat Kiilan ja Focuksen alueelle. Keskeisimpinä suorina yhteisvaikutuksia voidaan todeta seuraavaa:

- Uusi väylä ja alueen lukuisat hankkeet muuttavat nykyistä maankäyttöä yhdessä suuresti ja lisäävät alueen merkitystä kiertotalouteen ja maa-ainekseenottoon keskittyvänä alueena. Synergiaedut vahvistavat tätä kehitystä, mikä on maankäytön maakunnallisten ja kuntien tavoitteiden ja suunnitelmien mukaista.
- Alueen lukuisat toiminnot ja hankkeet yhdessä uuden väylän kanssa muuttavat Kiilan-Focuksen alueen elinympäristöä ja maisemaa voimakkaasti. Viheralueet vähenevät ja ympäristöhäiriöt lisääntyvät. Kehä IV itsessään mahdollistaa alueelle lisää toimintoja mm. kiviaineisten ottoa ja raskaan liikenteen kuljetuksia tarvitsevia yritysalueita. Yhteisvaikutukset nykyiselle asutukselle ovat väistämättä merkittäviä.
- Erityisesti suunnittelualueen itäosissa on kuitenkin jo nykytilanteessa merkittäviä melulähteitä lentoliikenteen ja teollisuuden muodossa. Liikennemelua on Tuusulanväylällä ja Hämeenlinnan väylällä. Uuden maantien myötä suunnittelualueelle tulee uusi melulähde, joka vaikuttaa alueen kokonaismelutilanteeseen. Muu melu alueella pysyy nykyisen kaltaisena, mutta voi kasvaa. Maa-ainesten ottotoiminta saattaa vilkastua uuden maantien myötä paranevien liikenneyhteyksien myötä, ja lentomelualueiden on ennustettu kasvan jonkin verran maakuntakaavoissa esitettyihin lentomelualueisiin verrattuna. Yhdessä
- nämä melulähteet lisäävät melun aiheuttamaa kuormitusta alueella, vaikka liikennemelua voidaan torjua hyvin.
- Kiilan ja Focus-alueen hankkeet pienentävät osaltaan metsäalueita sekä aiheuttavat maakunnallisen ekologisen verkoston yhteyksien heikkenemistä. Tästä aiheutuu merkittäviä vaikutuksia pääkaupunkiseudun viherkehälle ja paikallisesti hankealueella, kun rinnakkaiset ja toisiaan kompensoivat yhteydet heikentyvät.
- Kiilan kiertotaloushankkeella on lisäksi mahdollisia vaikutuksia eteläisempään viitasammakkokohteeseen sekä kirjojokikorentoon puroon kohdistuvien vaikutusten takia. Kyseisen puron yläjuoksulle kohteiden läheisyyteen sijoittuu sekä Kiilan kiertotaloushanke että Mt 152:n alustava linjaus. Yhteisvaikutuksena rakennustöistä voi aiheutua lyhytaikaista kiintoainekuormitusta mm. viitasammakon elinympäristöinä oleviin vesistöihin. Pitkäaikaisvaikutuksena hankkeet voivat vaikuttaa luontokohteiden vedenlaatuun, määrään ja virtaamaan, mikäli hulevesisuunnittelussa vaikutuksia ei onnistuneesti huomioida.
- Maantien ja Kiilan kiertotaloushankkeen rakentamistoimet eivät kohdistu suoraan viitasammakon keskeisille elinalueille. Hankkeiden rakentamisvaihe saattaa aiheuttaa vedenlaadullisia muutoksia viitasammakon esiintymispaikkaan Myllykylän ja Seutulan välisellä alueella. Suunnittelussa tulee huomioida viitasammakon elinympäristö siten, että siihen ei kohdistu rakentamisaikana voimakasta samentumaa tai huuhtoumaa.

- Maantien rakentaminen yhdessä alueen muun kehittämisen kanssa lisää päällystetyn pinnan määrää alueella ja siten vaikuttaa muodostuvan pohjaveden määrään. Päällystetyn pinnan osuuden kasvu vaikuttaa myös hulevesien syntymiseen. Pintavalunta lisääntyy ja vesistöihin esimerkiksi rankkasateen seurauksena päätyvän veden määrä voi kasvaa. Tulvaherkkyteen voi vaikuttaa huolellisella hulevesien suunnittelulla.

Haitallisten vaikutusten lieventäminen

Haitallisten vaikutusten torjunta ja lieventäminen on kiinteä osa maantiehankkeiden suunnittelua. Keinoja lieventää haittoja on lukuisia, ja suurin osa niistä päätetään yksityiskohtaisen suunnittelun yhteydessä. Tässä hankkeessa keskeisimmät keinot ovat linjauksen sijainnin ja suunnitteluratkaisujen pohdinta, meluntorjunta ja ekologiset yhteydet mahdollistavat siltarakenteet.

ASIAN KÄSITTELY

Toimivaltainen viranomainen

YVAL (252/2017) 11§:n mukaan, *jos hanke sijoittuu useamman kuin yhden elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueelle tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus vastaa hankkeen suunnittelusta tai toteuttamisesta, ympäristöministeriö määrää, mikä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista tekee päätöksen.*

Koska hankkeen suunnittelusta vastaava on Uudenmaan ELY-keskus, liikenne ja infrastruktuuri (L) -vastuualue, saman organisaation ympäristö ja luonnonvarat (Y) -vastuualue pyysi 7.3.2019 ympäristöministeriötä määräämään YVAL 11§:n mukaisesti, mikä ELY-keskuksista tekee päätöksen YVA-menettelyn soveltamisesta. Ympäristöministeriö määräsi 28.3.2019 (VN/1563/2019) Uudenmaan ELY-keskuksen Ympäristö- ja luonnonvarat - vastuualueen tekemään päätöksen arviointimenettelyn soveltamisesta Mt 152 Hämeenlinnanväylä – Tuusulanväylä aluevaraussuunnitelmahankkeessa.

Viranomaisten kuuleminen

Uudenmaan ELY-keskus on 3.4.2019 pyytänyt seuraavien viranomaisten ja toimijoiden kannanottoa YVA-menettelyn tarpeellisuudesta hankkeessa:

- Vantaan kaupunki, kaupunginhallitus
- Vantaan kaupunki, kaavoitus ja maankäyttö
- Vantaan kaupunki, ympäristökeskus
- Vantaan kaupunki, kaupunginmuseo
- Tuusulan kunta, kunnanhallitus
- Tuusulan kunta, kaavoitus ja maankäyttö
- Keski-Uudenmaan ympäristökeskus
- Keski-Uudenmaan maakuntamuseo
- Nurmijärven kunta

28.6.2019

- Museovirasto
- Uudenmaan liitto
- HSL Helsingin seudun liikenne - kuntayhtymä
- HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut - kuntayhtymä
- Fingrid Oyj
- Finavia Oyj
- Liikenne ja viestintävirasto Traficom
- Väylävirasto
- Itä-Uudenmaan poliisilaitos
- Puolustusvoimat / 1. Logistiikkarykmentti

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus, Nurmijärven kunta ja Liikenne ja viestintävirasto Traficom eivät antaneet lausuntoa.

Vantaan kaupunki pitää tarpeellisena käynnistää YVA-menettely, sillä tielinjaus on muuttunut merkittävästi edellisen YVA-prosessin jälkeen. Hankkeesta tehdyssä aluevaraussuunnitelman raportissa on kuvattu hankkeen epävarmuustekijät ja riskit. Niiden perusteella on laadittu jatkosuunnittelussa huomioitavat asiat. Vantaan osalta hankkeesta on tunnistettu aiheutuvan Reunan ja Kesäkylässä alueella sijaitsevalle asutukselle liikenteellisiä haittavaikutuksia.

Vantaan kaupungin ympäristökeskus pitää tapauskohtaista YVA-arvioinnin soveltamista Maantie 152 Hämeenlinnanväylä - Tuusulanväylä aluevaraussuunnitelmaan tarpeellisena. Vuoden 1996 YVA-menettelyssä tutkitut vaihtoehdot eroavat merkittävästi nyt laadittavasta aluevaraussuunnitelmasta ja asian myöhemmissä vaiheissa tutkituista vaihtoehdoista. Vuoden 1886 YVA-tarkastelussa ei arvioitu nyt suunnittelussa olevia tielinjauksen uusia alueita, jotka sijaitsevat Vantaanjoen ja reunan pohjoispuolella. Näiltä alueilta on selvitysten yhteydessä löytynyt huomattavia luontoarvoja, mm. liito-oravan ydinalueita.

Vantaan kaupungin museo ei esitä YVA-menettelyn tarvetta tielinjauksen suunnittelun yhteydessä. Vantaan kaupungin museo lausuu asiasta Vantaan rakennetun kulttuuriympäristön, - maiseman ja arkeologisen kulttuuriperinnön osalta. Suunnitellun tielinjauksen alueella ei sijaitse merkittäviä rakennusperintökohteita, eikä siellä ole todettu erityisiä maisemallisia arvoja. Vantaalla vuonna 2018 tehdyn muinaisjäännösinventoinnin yhteydessä löytyi läheltä suunnitellun tien aluevarausta muinaismuistolain (295/1963) suojaama kivikautinen asuinpaikka Strandkulla 2 (mj. rek. tunnus 1000032741). Muinaisjäännös sijaitsee Vantaan peltomaisema-alueella, Strandkullan mäen itälaidalla. Paikalta on löydetty harvakseltaan kvartseja hiekkamultaisesta pellosto noin 300 metrin matkalta. Mikäli tielinja tulee suunnitelmien mukaisesti kulkemaan muinaisjäännöksen välittömässä läheisyydessä, tulee paikalla tehdä arkeologiset tutkimukset ja selvittää muinaisjäännöksen tarkemmat rajaukset. Mikäli muinaisjäännöskohde ulottuu tielinjalle, tulee kohteen arkeologisista jatkotutkimustarpeista neuvotella museoviranomaisten kanssa. Tämä tulee huomioida hankkeen jatkosuunnitelmissa.

28.6.2019

Tuusulan kunta katsoo, että Kehä IV:n (mt152) linjaus Tuusulan alueella on vakiintunut. Linjaus on ollut mukana 1996 laaditussa yleissuunnitelmassa ja siitä laaditussa YVA-menettelyssä ja linjaus on huomioitu Tuusulaa koskevissa kaavoissa niin maakunta- kuin yleiskaavatasolla.

Focus-alueella tielinjaus on jo lukittu ja alue on toteutettavissa kehätien jatkeesta riippumatta itsenäisenä ja nykyiseen tieverkkoon tukeutuen. Tuusulan kunta katsoo, ettei YVA-menettelyn soveltaminen Focus-alueen osalta tuo lisäarvoa alueen suunnittelulle, eikä siten ole tarpeen.

Välillä Myllykyläntie - Hämeenlinnanväylä. tilanne on toinen. Maantien 152 suunnitelma ei sinällään täytä YVA-lain (252/2017) liitteessä 1 liikennehankkeille asetettujen kriteerejä. Lain liitteessä 2 on lueteltu tekijät, joita käytetään päätettäessä ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamisesta hankkeeseen. Näiden tekijöiden pohjalta YVA-menettelyn soveltaminen Myllykyläntie - Hämeenlinnanväylä - väyläosuudelle on todennäköisesti perusteltavissa.

Museovirasto totesi, että on tutustunut hankkeeseen arkeologisen kulttuuriperinnön osalta Tuusulan alueella ja lausuu siitä. Aluevaraussuunnitelmassa esitettyjen vaihtoehtojen 2a, 2b ja 3 reitti kulkee Smedsin kohdalla kiinteän muinaisjäänneksen Sjöskog (Seutula)-Tuusulan Myllykylä (mj.rek 1000010782) kohdalla. Focus-alueella tielinja kulkee lähellä ajoittamatonta kivirakennetta Johannisberg A (mj. rek 858010018). Tuusulan osalta inventointien voidaan katsoa olevan riittävän ajantasaiset eikä uusia arkeologisia selvityksiä katsota tarpeelliseksi.

Muinaismuistolain (295/63) suojelemien muinaisjäänneksen päälle ei tule osoittaa sellaista maankäyttöä, jonka yhteydessä muinaisjäänneksen säilyminen vaarantuisi. Mikäli muinaisjäänneksen kohdalle kuitenkin osoitetaan muuttuvaa maankäyttöä, tulee asiassa menetellä muinaismuistolain 13§:n mukaisesti. Yleisen tiehankkeen ollessa kyseessä, järjestetään neuvottelu, jossa todetaan, että muinaisjäänneksen on mahdollista poistaa riittävien tutkimusten jälkeen.

Keski-Uudenmaan maakuntamuseon näkökulmasta tielinjauksen vaikutukset Tuusulan kulttuuriympäristöihin eivät ole niin merkittävät, että YVA-menettelylle olisi tarvetta. Keski-Uudenmaan maakuntamuseo korostaa, että jatkosuunnittelussa Tuusulanjoen kulttuurimaisema-alueen olemassa olevat arvot on otettava huomioon, ja maisemallisten haittojen minimoimiseksi maantien 152 tielinjauksen lopullinen sijoittuminen sekä rampin liittyminen Myllykyläntiehen on tutkittava huolellisesti.

Tielinjauksen länsiosa Tuusulassa (osa nk. Focus-alueesta) sijoittuu maakunnallisesti merkittävälle Tuusulanjoen kulttuurimaisema-alueelle sekä etelässä pieneltä osin Myllykylän viljelysmiljöön rakennetulle kulttuurialueelle. Lisäksi tielinjaus sivuaa Myllykylässä Yrjölän pihapiirin rakennusperintökohdetta. Kyseiset alueet kuuluvat tielinjauksen osaan, joka on jo 1996 ollut YVA-menettelyn vaihtoehtona.

28.6.2019

Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen kanta on, että arviointimenettelyä sovellettaisiin kyseiseen hankkeeseen sen laajuudesta johtuen. Itä-Uudenmaan poliisilaitos kannattaa aluevaraussuunnitelman laatimista välille Hämeenlinnanväylä - Tuusulanväylä ja aikanaan suunnitelman toteuttamista. Kyseessä olisi 14 kilometriä pitkä uusi väylä joka toteutuessaan parantaisi alueen liikenneturvallisuutta ja sujuvoittaisi osaltaan alueen liikennettä.

Finavia Oyj katsoo, että lentoaseman vaikutusalueella ei ole tapahtunut muutoksia suunnitellun tielinjauksen suhteen eikä siten uuden YVA:n laatimiselle ole tarvetta. Maantien 152 suunniteltu itäpää sijaitsee Tuusulan Focus-alueella, Helsinki - Vantaan lentoaseman pohjoispuolella. Tällä alueella maantien linjaus rajautuu lentoaseman LL-alueeseen sekä voimassa olevassa Uudenmaan maakuntakaavassa, että Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan ehdotuksessa. Tällä alueella maantien 152 suunnittelu perustuu aiempiin suunnitelmiin ja vuonna 1996 laadittuun YVAan.

Fingrid Oyj toteaa, että maantien 152 suunnittelun tutkitut vaihtoehdot sivuavat Fingridin voimajohtoja ja risteävät niiden kanssa monissa kohdin. Maantien suunnittelussa on otettava huomioon Fingridin voimahjohdot ja niiden korkeus- ja etäisyysvaatimukset erilaisiin rakenteisiin. Uuden väylän lisäksi alueella on paljon suunniteltuja toimintoja, jota vaativat yhteensovittamista Fingridin voimajohtojen kanssa. Fingridin näkökulmasta maantie YVA-menettely ei ole kuitenkaan tarpeellinen, sillä nämä asiat voidaan ratkaista riittävällä yhteistyöllä suunnittelu- ja luvitusprosessien aikana.

Puolustusvoimilla ei ole huomautettavaa suunnitelmista.

Väylävirasto toteaa, että hankkeen vaikutukset tulee arvioida liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) mukaisesti riippumatta siitä, arvioidaanko hankkeen vaikutukset YVA-lain mukaisessa menettelyssä.

HSY katsoo, että esitetyistä vaihtoehdoista Kesäkylän vaihtoehto 1 on hyvä ja toimiva ratkaisu, joka tukee osaltaan erittäin hyvin Seutulan ekoteollisuuskeskuksen kehittämistä muodostaessaan alueelle erinomaiset kulkuyhteydet.

Pääkaupunkiseudun jätehuolto on viime vuosina muuttunut voimakkaasti jätteiden materiaali- ja energiahyötykäytön myötä. Kiertotalous tulee muuttuneen ja muuttuvan säädöspohjan johdosta korostumaan entisestään yhdyskuntien toiminnassa, mikä tulee huomioida sekä alueiden suunnittelussa että Hämeenlinnanväylä - Tuusulanväylä aluevaraussuunnitelmassa.

HSY:n tarkoituksena on kehittää omistamaansa Seutulan aluetta vastaavanlaiseksi ekoteollisuuskeskukseksi (Ekomo-alueeksi) kuin Espoossa sijaitsevan Ämmäsuon aluetta. Alueesta on tarkoitus pidemmällä aikavälillä luoda teollisten symbioosien ja kiertotalouden keskittymä, joka kehittäisi koko pääkaupunkiseudun materiaalitehokkuutta ja resurssiviisautta.

HSL ei pidä omalta kannaltaan tarpeellisena YVA-menettelyn soveltamista hankkeeseen, mikäli sen vaikutukset seudun liikennejärjestelmään ja vastavalmistuneen seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteiden toteutumiseen selvitetään riittävän laajasti muun tie- ja maankäytön suunnittelun yhteydessä. Tärkeää on myös, että tien linjausratkaisut sovitetaan yhteen ko. alueella vireillä olevien kuntien yleiskaavaratkaisujen kanssa. Tarkasteluissa tulee ottaa huomioon, ettei Kehä IV varteen toteuteta sellaista maankäyttöä, joka edellyttää suuria työntekijä- tai asiakasvirtoja, sillä joukkoliikenteen järjestäminen tehokkaasti alueelle on hankalaa. Myös YVA-prosessia vastaavan laajuisesta vuorovaikutuksesta osallisten ja eri viranomaisten kanssa tulee huolehtia.

HSL pitää tärkeänä, että tästä tiehankkeesta tehdään riittävän laajat ja kattavat tarkastelut ja arvioinnit sen vaikutuksista seudulliseen liikennejärjestelmäkokonaisuuteen, erityisesti ajoneuvosuoritteiden lisääntymisen, henkilöautoliikenteen määrän, joukkoliikenteen järjestämistarpeen ja mahdollisuuksien sekä liikenteen CO₂-päästöjen kannalta. Arvioinnin tulee sisältää vaikutukset liikennemääriin ja niiden siirtymiin olevalta tieverkolta, vastata mm. kysymyksiin, vähentääkö tiehanke ruuhkautumista muulla tieverkolla, lisääkö se henkilöautoliikennettä ja mikä osuus liikenteestä aiheutuu tiehen tukeutuvasta maankäytöstä ja mikä osuus on muualta siirtyvää läpiajoliikennettä sekä mikä on hankkeen vaikutus tieliikenteen CO₂-päästöihin. Lisäksi tulee huolellisesti tarkastella liikenteen siirtymisestä muulle verkolle mahdollisesti syntyviä investointipaineita (esim. Tuusulanväylä välillä Kehä III-Mt 152).

Uudenmaan liitto katsoo, että YVA-lain mukaiselle menettelylle Mt 152, Hämeenlinnanväylä - Tuusulanväylä -hankkeessa on perusteita, ottaen huomioon aluevaraussuunnitelman sijainti, alueen maankäyttö ja kaavatilanne, alueen luonnon- ja maisema-arvot sekä tehtyjen selvitysten ja vaikutusarviointien ajantasaisuus.

Alueella on voimassa Uudenmaan maakuntakaava sekä Uudenmaan 1. 2. ja 4. vaihemaakuntakaavat. Voimassa olevissa maakuntakaavoissa maantie 152 on osoitettu ohjeellisella linjauksella. Ohjeellisella linjauksella osoitetaan liikenneväylä silloin, kun väylän tarkka sijainti on ratkaisematta. Merkintää koskevan suunnittelumääräyksen mukaan tiesuunnittelussa on otettava huomioon seudulliset ulkoilu-, virkistys-, ja viheryhteystarpeet, luonnonsuojelu, kulttuuriympäristö, maisema, pohja- ja pintavesien suojelu sekä lajiston liikkuminen.

28.6.2019

Uudenmaan liitossa valmisteilla oleva Helsingin seudun vaihemaakuntakaava ei tuo muutosta alueelle osoitettujen valtakunnallisten maisema-alueiden rajauksiin, Natura-alueisiin eikä Mt152 ohjeelliseen linjaukseen. Kaavassa osoitetaan uusi 37 hehtaarin suojelualue Josvahalmin alueelle, joka perustuu kaavatyön aikana laadituissa luontoselvityksissä alueelta tunnistettuihin merkittäviin luontoarvoihin.

Hankkeesta vastaavan kuuleminen

Uudenmaan ELY-keskus on 17.5.2019 varannut hanketoimijalle mahdollisuuden antaa vastine saaduista kannanotosta. Uudenmaan ELY-keskus, Liikenne ja infrastruktuuri - vastuualue on toimittanut vastineen 7.6.2019.

Hankevastaava katsoo, että käynnissä olevien kaavoitusprosessien ja aluevaraussuunnittelun yhteydessä ympäristövaikutukset tulevat selvitettyksi riittävällä tarkkuudella. Niiden yhteydessä käyvään myös tarpeellinen vuoropuhelu eri tahojen kanssa. YVA-menettelyllä ei saavutettaisi enää lisäarvoa.

Hankevastaava aikoo vielä täydentää kaavoituksen ja aluevaraussuunnittelun yhteydessä tehtyjä luontoselvityksiä maastokaudella 2019. Merkittävät ja kriittiset vaikutukset on jo tunnistettu. Lisäselvityksiä täydennetään ja tarkistetaan yhteistyössä ympäristöviranomaisten kanssa. Selvitykset jatkuvat ja tarkentuvat vielä jatkosuunnittelussa tiesuunnitelmavaiheessa. Sekä kaavaprosessi että tiesuunnitteluprosessi sisältävät lakisääteiset osallistumismahdollisuudet.

Aluevaraussuunnitelmassa on tutkittu ja vertailtu vaihtoehtoja hyvin laajasti eri tekijöiden suhteen. Vaihtoehtotarkastelujen ja sidosryhmätyöskentelyn perusteella on linjauksen pääsuunta voitu valita perustellusti myös ympäristön kannalta. Luontoselvityksiä vielä täydennetään, jonka jälkeen vaikutukset ympäristöön voidaan arvioida riittävällä tarkkuudella. Aluevaraussuunnitelman ratkaisua tarkennetaan tehtävien täydentävien selvitysten perusteella, samoin tarkennetaan vaikutusarviota sekä pyritään edelleen lieventämään etenkin ympäristöön (mukaan lukien asukkaan ja maanomistajat) kohdistuvia vaikutuksia hyvillä suunnitteluratkaisuilla.

Osana aluevaraussuunnitelmaa on tehty Väyläviraston yleissuunnitelmaohjeen mukaista ympäristövaikutusselvitystä (YVS), jossa hankkeen ympäristövaikutukset on arvioitu YVA-menettelyä vastaavalla tarkkuudella.

Maanteiden suunnitteluprosessissa suunnitelma tarkentuu vaiheittain ja kussakin suunnitelman vaiheessa vaikutusten arviointi ja vuoropuhelun sisältö vastaavat suunnitelman tarkkuutta. Maantien suunnittelu jatkuu aluevaraussuunnitelman jälkeen tiesuunnitelmassa, jossa väylän paikka tarkentuu ja suunnitelmavaihe sitoo tien paikalleen. Tiesuunnitelman yhteydessä keskitytään haitallisten vaikutusten torjuntaan ympäristösuunnittelun keinoin. Tiesuunnitelmasta linjausta voidaan tarkentaa, mikäli tarkentuvat tiedot sitä vaativat. Monet lieventämistoimenpiteet suunnitellaan ja ratkaistaan vasta tiesuunnitelmavaiheessa. Tärkeiksi lieventämistoimenpiteiksi tässä hankkeessa nousevat todennäköisesti ekologisten yhteyksien ja huomionarvoisten luontoarvojen turvaaminen sekä meluntorjunta.

UUDENMAAN ELY-KESKUKSEN RATKAISUN PERUSTELUT

Uudenmaan ELY-keskus (Y) on ratkaissut, että edellä kuvatun mukainen Uudenmaan ELY-keskuksen (L) hanke edellyttää ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

YVA-menettelyn soveltaminen hankeluettelon perusteella

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä edellyttävät sellaiset hankkeet ja niiden muutokset, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia (YVA-laki 3 § 1 mom.). Hankkeet, joihin sovelletaan aina arviointimenettelyä, on määriteltävä YVA-lain liitteenä 1 olevassa hankeluettelossa.

Hankeluettelon kohdan 9 b mukaan ympäristövaikutusten arviointia edellyttää neli- tai useampikaistaisen vähintään 10 kilometrin pituisen yhtäjaksoisen uuden tien rakentaminen. Maantie 152 välillä Hämeenlinnanväylä - Tuusulanväylä on noin 14 kilometriä pitkä, pääosin kaksikaistainen tie. Siten hanke ei ole kaistojen määrän suhteen YVA-lain liitteen 1 hankeluettelon tarkoittama hanke.

YVA-menettelyn soveltaminen yksittäistapausharkinnan perusteella

Arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin 1 momentissa tarkoitettuun muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Päätöksenteossa otetaan lisäksi huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne. Päätöksenteon perustana olevista tekijöistä säädetään YVA-lain liitteessä 2 ja YVA-asetuksen 2 §:ssä (YVA-laki 3 § 3 mom.).

28.6.2019

Uudenmaan ELY-keskus (Y) katsoo, että hankkeen ominaisuudet, hankkeen sijainti ja vaikutusten luonne ovat sellaisia, että maantie 152:n toteuttaminen aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan YVA-lain liitteenä 1 olevan hankeluettelon hankkeiden ympäristövaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Väylähankkeet vaikuttavat yleisesti paitsi liikenneverkostoihin myös niitä ympäröivään maankäyttöön. Maantie 152:lla on laaja-alaisia vaikutuksia pääkaupunkiseudun ja Uudenmaan maakunnan liikenneverkkoon ja maankäyttöön. Maantie 152 mahdollistaa suoraan siihen tukeutuvan maankäytön kehittämisen. Itse tiehankkeen vaikutukset ovat usein vähäisemmät kuin sen mahdollistaman tehostuvan maankäytön vaikutukset. Maantie 152:n osalta suunniteltu väylä sijoittuu vyöhykkeelle, jossa erityisesti teollisuuteen ja maa-aineksen ottoon liittyviä toimintoja kehitetään ja rakennetaan, joten yhteisvaikutukset ovat väistämättä suuria. Muut hankkeet eivät ole täysin riippuvaisia maantie 152:n toteuttamisesta, joten hankealueella tapahtuu muutoksia, vaikka hanke ei toteutuisi.

Maantie 152 sijoittuu välillä Hämeenlinnanväylä - Myllykyläntie pääosin uuteen maastokäytävään. Tämä aiheuttaa merkittäviä vaikutuksia sekä luonnonolosuhteisiin, maisemaan että virkistykseen. YVA-lain liitteessä 2 todetaan, että hankkeen vaikutusalueella olevan ympäristön herkkyyttä on tarkasteltava ottaen huomioon erityisesti nykyinen ja hyväksytyjen kaavojen mukainen maankäyttö, alueen ja sen maanpinnan alaisten luonnonvarojen suhteellinen runsaus, saatavuus, laatu ja uudistuskyky sekä luonnonympäristön sietokyky. YVA-asetuksen 2§:ssä on täsmennetty luonnonympäristön sietokyvyn osalta erityisesti huomioon otettavia ympäristöjä ja kohteita. Kohdassa 5) huomioidaan lain nojalla luokitellut tai suojellut alueet, direktiivilajit ja Natura 2000-alueet ja kohdassa 8) historiallisesti, kulttuurisesti tai arkeologisesti merkittävät maisemat ja kohteet. Maantie 152:lla on merkittäviä haitallisia vaikutuksia useisiin suojeltuihin lajeihin, direktiivilajeihin (mm. vuollejokisimpukka, liito-orava, lahokaviosammal) arvokkaisiin kasvillisuuskohteisiin, paikallisesti arvokkaisiin luontokohteisiin sekä ekologisiin yhteyksiin. Suunniteltu tielinjaus ylittää Natura 2000-verkoston kuuluvan Vantaanjoen (FI0100104) ja sillä on myös todennäköisiä vaikutuksia Natura-alueeseen.

Aluevarausuunnitelmassa esitetty linjaus kulkee Vantaanjokilaakson valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen halki ja Tuusulassa Tuusulanjoen maakunnallisesti merkittävän kulttuurimaiseman halki. Uuden väylän rakentaminen muuttaa väistämättä maisemaa merkittävästi. Merkittävät vaikutuksen Vantaanjoen kulttuurimaisemaan olivat perusteena myös vuonna 1995, kun Ympäristöministeriö päätti (5/556/95) soveltaa silloiseen Kehä IV/Maantie 152 hankkeeseen ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventoinnissa Riipilän itäpuolinen osa Vantaanjokilaaksosta on rajattu arvoalueen ulkopuolelle. Valtioneuvosto ei ole antanut uutta periaatepäätöstä valtakunnallisesti arvokkaista maisema-alueista, joten myös Riipilän itäpuolinen osa Vantaanjokilaaksoa on katsottava edelleen valtakunnallisesti arvokkaaksi.

Maantien 152 rakentamisen vaikutukset alueen asukkaisiin ovat sekä kielteisiä että myönteisiä. Toisaalta uusi väylä vähentää liikennettä alueen ylikuormitetulla tieverkolla ja parantaa sitä kautta alueen liikenneturvallisuutta ja vähentää liikenteestä aiheutuvaa melua ja tärinää. Uusi väylä myös katkoo virkistysyhteyksiä ja muuttuvan maankäytön myötä myös pienentää virkistysalueita. Erityisen suuria vaikutukset ovat Kesäkylän asukkaille.

Välillä Myllykyläntie - Tuusulanväylä maantien 152 linjausta voidaan pitää vakiintuneena. Linjaus on pääpiirteissään tutkittu vuoden 1996 YVA-menettelyssä ja linjaus on esitetty voimassa olevassa maakuntakaavassa ja alueen lainvoimaisessa osayleiskaavassa. Lisäksi Focus-alueen maa-ainestenottoa on tutkittu YVA-menettelyllä vuonna 2009. Tietä ei kuitenkaan ole vielä toteutettu. Vallitsevan YVA-oikeuskäytännön mukaisesti hankkeita ei tule pilkkoa vaan niitä tulee käsitellä kokonaisvaltaisesti. Tästä syystä myös hankkeen osuus Myllykyläntie - Tuusulanväylä on arvioitava osana maantie 152:n kokonaisuutta välillä Hämeenlinnanväylä - Tuusulanväylä.

SUOSITUKSIA JATKOTOIMENPITEIKSI

Hankkeen ympäristövaikutusten arviointi on tarkoituksenmukaista ajoittaa Vantaan uuden yleiskaavan laadinnan kanssa niin, että arvioinnin tuloksia voidaan hyödyntää kaavan laadinnassa.

Vaikutukset Vantaanjoen Natura 2000-alueeseen tulee arvioida ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä hankkeen suunnitelmia vastaavalla tarkkuudella.

Luonnonsuojelulain 65§:n mukainen arviointi- ja lausuntomenettely on syytä ajoittaa siihen vaiheeseen, kun hankkeen rakentamissuunnitelmat ovat riittävän tarkkoja luontotyyppi- ja lajikohtaisten vaikutusten arvioimiseen. Käytännössä tämä tarkoittaa tiesuunnitteluvaihetta, jossa voidaan ratkaista esimerkiksi Vantaanjoen ylittävän sillan rakenne ja toteutus.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-laki 252/2017): 3, 11, 12, 13, 31 ja 37 § sekä liitteet 1 ja 2.

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-asetus 277/2017): 1 ja 2 §.

Hallintolaki (434/2003): 34, 60 §.

MUUTOKSENHAKU

Hankkeesta vastaavan muutoksenhakuoikeus

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Muiden tahojen muutoksenhakuoikeus

Se, jolla on oikeus hakea muutosta hanketta koskevaan lupapäätökseen saa samassa yhteydessä hakea muutosta tähän päätökseen, jolla on katsottu, ettei ympäristövaikutusten arviointimenettely ole tarpeen. (YVA-laki 37 § 2 momentti).

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Tämä päätös lähetetään saantitodistuksella hankkeesta vastaavalle. Päätöksestä kuulutetaan Vantaan kaupungin ja Tuusulan kunnan virallisilla ilmoitustauluilla.

Päätös julkaistaan sähköisesti Uudenmaan ELY-keskuksen internetsivuilla www.ymparisto.fi/yva-paatokset/uusimaa "Liikenne"-toimialan päätöksissä. Päätös lähetetään tiedoksi sähköisesti lausunnonantajille.

LISÄTIEDOT

Ylitarkastaja Annukka Engström, etunimi.sukunimi(a)ely-keskus.fi,
puh. 0295 021 112

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty. Asian on esitellyt ylitarkastaja Annukka Engström ja ratkaissut yksikönpäällikkö Timo Kinnunen.

Tämä asiakirja UUELY/1793/2019 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument UUELY/1793/2019 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Engström Annukka 28.06.2019 13:19

Ratkaisija Kinnunen Timo 28.06.2019 13:21